

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 131-ОП

під час роботи з ручним пневматичним інструментом

м. Кропивницький

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора КБФК
08.06.2022р. № 78

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 131-ОП

під час роботи з ручним пневматичним інструментом

1. Загальні положення

1.1. Інструкція є внутрішнім нормативним актом підприємства, що містить обов'язкові для дотримання вимоги безпеки та поширюється на всіх працівників під час роботи з ручним пневматичним інструментом (далі — пневмоінструмент).

1.2. До роботи з ручним пневмоінструментом допускають осіб, не молодших 18 років, які пройшли спеціальне навчання та перевірку знань із питань охорони праці.

Особа, яку допустили до роботи з пневмоінструментом, має дотримувати вимог з охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці, протипожежної безпеки. Утримувати в чистоті своє робоче місце; не допускати дій, що заважають іншим працівникам виконувати їхні трудові обов'язки.

1.3. Основні шкідливі й небезпечні виробничі чинники, які діють на працівника під час роботи з ручним пневмоінструментом:

- підвищений рівень шуму й вібрації;
- підвищена запиленість робочої зони;
- гострі краї, задирки та шорсткість на поверхнях заготівель, інструменті й обладнанні;
- обертові деталі машин і механізмів; частини оброблюваного матеріалу, що відлітають;
- несправність робочого інструменту;
- фізичні перевантаження.

1.4. Працівника, який працює з ручним пневмоінструментом, забезпечують спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту згідно з основною професією та за потреби захисною каскою, окулярами, навушниками, вушними затичками.

1.5. Спецодяг і спецвзуття мають бути відповідного розміру та росту. Спецодяг має бути чистим, підібраним за розміром, застібнутим на всі гудзики; не має затрудняти рухів під час роботи.

1.6. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо склалася ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я та/або життя чи здоров'я оточення.

1.7. Конструкція інструмента має забезпечувати віброзахист обох рук працівника.

1.8. Інструменти ударної дії повинні мати пристрої, що унеможливають самовільний виліт робочого інструмента при холостих ударах.

1.9. Шліфувальні машини повинні мати огороження робочого інструмента.

1.10. За порушення вимог цієї Інструкції працівник несе відповідальність відповідно до чинного законодавства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевдягнутися у відповідний спецодяг і спецвзуття так, щоб унеможливити захоплення спецодягу частинами машин, механізмів, устаткування, оброблюваними деталями та працюючим інструментом.

2.2. Отримати наряд на зміну в безпосереднього керівника робіт та інструктаж про заходи безпеки під час виконання виданого завдання.

2.3. Підготувати спеціальні віброзахисні рукавиці (м'які рукавиці з подвійною прокладкою), захисні окуляри (окуляри з небитким склом), наколінники, налокітники, протишумні навушники.

2.4. Оглянути робоче місце, забрати речі, які заважають роботі, та вивільнити проходи. Переконатися в достатньому освітленні робочого місця.

2.5. Якщо підлога на робочому місці слизька або мокра (залита мастилом, водою), необхідно посипати її піском, тирсою тощо.

2.6. Перевірити й упевнитися в тому, що:

- повітряні гумові шланги без пошкоджень, надійно закріплені на штуцері; штуцери мають справні грані та різьби, які забезпечують міцне й щільне приєднання шланга до пневмоінструмента та повітряної магістралі;

- приєднання шлангів до пневмоінструмента й з'єднання шлангів між собою виконано достатньо міцно та за допомогою штуцерів чи ніпелів зі справною різьбою (кільцевими виточками) і стягувальними хомутами. Не дозволяється застосовувати дріт чи електропровід для закріплення шлангів на штуцерах чи ніпелях;

- вставний інструмент (свердла, викрутки, ключі, зенкера тощо) правильно заточений і не має тріщин, вибоїв, задирок та інших дефектів, а хвостовики цього інструмента рівні, без скосів, тріщин та інших пошкоджень, щільно підігнані й правильно центровані; хвостовик вставного інструмента ударної дії (зубила, обтискачі тощо) мають чіткі грані та входять у буксу без молотка. Набір вставних інструментів необхідно зберігати в переносному ящику;

- пневмоінструмент змащений, корпус інструмента без тріщин та інших пошкоджень, клапан включення інструмента легко й швидко відкривається і закривається та не пропускає повітря в закритому положенні, абразивний круг на шліфувальній машині надійно огорожений захисним кожухом;

- пневмозубило, пневмомолоток мають пристрій, який унеможливорює зворотний виліт інструмента.

2.7. Для підготовки робочої зони та засобів виробництва на початку зміни безпосередній керівник робіт повинен надати працівнику необхідний час.

2.8. Про всі виявлені несправності обладнання, пристроїв, пристосувань, інструментів, засобів захисту тощо, які неможливо усунути самотійно, працівник, не беручись до роботи, повинен повідомити безпосереднього керівника робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Виконувати тільки ті завдання, які отримав від безпосереднього керівника робіт.

3.2. Заборонено залишати своє робоче місце та виконувати роботу, яка не входить до обов'язків, без дозволу безпосереднього керівника робіт. Виняток — випадки загрози життю чи здоров'ю особисто йому або іншим працівникам.

3.3. Не допускати до робочої зони сторонніх осіб.

3.4. При бригадній роботі (два або більше працівники в ланці, бригаді) чітко виконувати вказівки старшого, дотримувати визначеної взаємодії.

3.5. Положення пневмоінструмента на робочому місці має унеможливити його скочування або падіння вниз.

3.6. Під час перенесення або перевезення пневмоінструмента гострі частини мають бути захищені.

3.7. Не дозволяється:

- розміщувати пневмоінструмент на поруччя огорожень або на негороджений край майданчика риштувань, помосту, а також поблизу відкритих люків, колодязів тощо;
- залишати пневмоінструмент, матеріали, обладнання тощо в нестійкому положенні.

3.8. Перш ніж приєднати шланг до інструмента, необхідно випустити конденсат із повітряної магістралі. Короткочасним незначним тиском продути шланг стисненим повітрям, попередньо приєднавши його до мережі. Струмін повітря направляти тільки вгору. Направляти струмін повітря на людей, на підлогу чи на обладнання заборонено. Приєднуючи шланг до повітряної магістралі, впевнитися в надійності закріплення його на штуцері.

3.9. Зі шлангом необхідно обходитися обережно; не допускати його пережимання, заплутування, пересічення з тросами, електрокабелями чи ацетиленовими й кисневими шлангами. Розміщати його слід так, щоб унеможливити наїзд на нього транспорту й прохід по ньому людей.

3.10. Підключення шланга до мережі й до інструмента, а також його роз'єднання виконувати тільки при повному закритті вентиля на повітряній магістралі.

3.11. Стежити за тим, щоб не було витікання повітря в місцях приєднання шланга.

3.12. У разі припинення подачі повітря чи при перервах у роботі необхідно перекрити вентиль на повітряній магістралі, а на свердлильних машинах, крім того, перевести пускову муфту в неробоче положення.

3.13. У разі обриву шланга, перевірки чи заміни вставного робочого інструмента необхідно перекрити вентиль на повітряній магістралі. Припинити подачу стисненого повітря шляхом перегину шланга заборонено.

3.14. Не допускається кидати пневмоінструмент, піддавати ударам. Його необхідно захищати від забруднення, не залишати без догляду й систематично змащувати спеціальним мастилом.

3.15. Під час перенесення пневмоінструмента необхідно тримати його за рукоятку корпусу, а шланг — звернутим кільцем. Не допускається переносити пневмоінструмент, тримаючи його за шланг чи вставний інструмент.

3.16. Робоче включення повітря виконувати тільки після встановлення ударного інструмента в робоче положення. Наприклад, щоб обтискувач був притиснутий до заклепки, зубило приставлене до поверхні виробу тощо. Натиск робочого інструмента виконувати плавним поступовим зусиллям.

3.17. Застосовувати вставний інструмент із хвостовиком тільки відповідним розмірам втулки ствола. Застосовувати підкладки (заклинювання) у втулці не допускається.

3.18. Під час роботи з пневматичним молотком тримати його за корпус (ствол). Не можна тримати його за вставний інструмент. Стежити за тим, щоб молотки були забезпечені пристосуванням, яке б не допускало вильоту бойка.

3.19. Під час рублення, клепання та інших подібних робіт, коли можуть відлетіти частки металу, необхідно користуватися захисними окулярами чи маскою

з безосколковим склом і встановлювати переносні огорожувальні щити, щоб ті, хто працює поруч, не травмувалися.

3.20. Під час роботи з важким пневматичним молотком, шліфувальною машиною чи гайковертом їх необхідно підвішувати на пружинному балансірі чи спеціальній підвісці.

3.21. Оброблювані вироби необхідно встановлювати стійко на робочих столах чи інших пристосуваннях способом, передбаченим технологією, яка унеможливило будь-яке зміщення під час роботи. Обрубувати, свердлити, заточувати вироби (деталі), які перебувають у вільно підвішеному стані, чи утримувати їх руками заборонено.

3.22. Під час роботи з пневмоінструментом стояти на виробі, що оброблюється, заборонено.

3.23. Не дозволяється працювати біля неогорожених чи незакритих люків і прорізів, а також із переносних драбин, стрем'янок і незакріплених підставок.

3.24. Під час зачищення інструмента на наждачному точилі необхідно користуватися захисним екраном. Стежити за тим, щоб зазор між наждачним кругом і підручником не перевищував 3 мм.

3.25. Змащувати пневмоінструмент необхідно не рідше ніж тричі за зміну.

3.26. Під час роботи з пневмотурбінною машинкою заборонено:

- включати робочий хід вільно лежачої машинки;
- залишати машинку без догляду включеною в мережу повітропроводу навіть на короткий час;
- знімати захисний кожух, тримати руки поблизу обертаючого інструмента;
- кидати машинку;
- працювати боковою поверхнею абразивного круга, застосовувати важелі для посилення натиску абразивного круга на деталь, яка обробляється;
- самостійно правити абразивний круг;
- замінювати робочий інструмент за наявності в шланзі стисненого повітря;
- знімати з машинки засоби віброзахисту й управління робочим інструментом.

3.27. Вимоги під час роботи з пневматичним молотком, зубилом, трамбівкою:

- під час роботи з пневматичною трамбівкою необхідно бути обережним, не ставити ноги в небезпечну зону.
- під час рубання, kleпання необхідно встановлювати захисні щити, працювати в захисних окулярах.
- вибиваючи зрублену заклепку, необхідно попередити підручного, щоб він відійшов убік. Перед заклепуванням подати команду підручному «Тримати заклепку!»
- у разі припинення подачі повітря виключити пусковий курок і витягнути бойок.

3.28. Заборонено кидати гарячу заклепку від горна до підручного.

3.29. Під час роботи з пневматичним молотком, зубилом, трамбівкою заборонено:

- оглядати їх при встановленому інструменті та неперекритому магістральному вентилю;
- натискати на курки при невстановленому інструменті;
- від'єднувати їх від шланга, не закривши вентиля на повітряній магістралі, а також з'єднувати шланг під тиском.

3.30. Під час роботи з пневмоінструментом не дозволяється:

- працювати боковою стороною абразивного круга;
- перевищувати радіальне навантаження на шліфувальні головки;
- працювати нерівномірно зношеним абразивним кругом;
- правити абразивний круг при незакріпленій машині;
- очищати устаткування, вироби й спецодяг струменем стисненого повітря;
- гальмувати руками обертову частину різального інструмента чи машини;
- перегинати шланг для припинення подачі повітря;
- уводити руки в зону обертання абразивних кругів чи іншого обертового інструмента;
- працювати з приставних стрем'янок і драбин;
- робити зміну інструмента при тиску в повітряній магістралі;
- кидати пневмоінструмент;
- залишати пневмоінструмент включеним у повітряну мережу без нагляду;
- піднімати на висоту дрібні предмети в незакритій тарі;
- при перервах у роботі класти пневмоінструмент на коліна, притискати його до себе.

3.31. Під час обідньої перерви стиснене повітря слід відключити, пневмоінструмент покласти у визначене для зберігання місце.

3.32. Умови та чинники, за яких роботу необхідно припинити:

- якщо виявили конструктивні недоліки, недосконаlostі, недостатню надійність засобів виробництва;
- незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимого рівня небезпечних і шкідливих виробничих чинників);
- невідповідність засобів колективного й індивідуального захисту встановленим вимогам та їх недостатність;
- несправності системи, вентиляції, освітлення;
- раптове погіршення стану здоров'я.

3.33. Якщо стався нещасний випадок чи раптове захворювання; порушився технологічний процес; виявили несправності обладнання, устаткування, пристроїв, інструменту, засобів захисту; виникли небезпечні та шкідливі виробничі чинники, що загрожують життю і здоров'ю працівників, — негайно припинити роботу та сповістити безпосереднього керівника робіт і виконувати його подальші вказівки.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Закрити вентиль на повітряній магістралі, вийняти робочий інструмент, від'єднати шланг від пневмоінструмента й мережі. Продути шланг.

4.2. Протерти та змастити пневматичний і робочий інструмент.

4.3. Загорнути шланг у кільця і разом із пневмоінструментом покласти у відведене для їх зберігання місце.

4.4. Зібрати на робочому місці: інструмент, пристосування, деталі, допоміжні матеріали тощо. Доповісти безпосередньому керівнику робіт про всі недоліки, які виявили під час роботи.

4.5. Відходи виробництва, відпрацьовані матеріали тощо необхідно після кожної зміни прибирати з робочого місця. Прибирати робочі місця від бруду, пилу тощо. Скласти невикористані матеріали у відведене для них місце. Обтиральні матеріали (ганчір'я) після застосування скласти в передбачений для них металевий ящик із кришкою, який винести з виробничого приміщення у спеціально відведене місце.

4.6. Відключити освітлення та вентиляцію.

4.7. Зняти спецодяг, оглянути його та повісити у спеціально призначене для зберігання місце.

4.8. Вимити руки й обличчя теплою водою з милом. Заборонено мити руки в мастилі, бензині, гасі та витирати їх ганчір'ям, забрудненим ошурками, тирсою, стружкою.

4.9. Якщо є змога, прийняти душ. Під час пересування вологою і мокрою підлогою роздягалень та душових необхідно бути дуже обережним. При кожному кроці впевнитися, що нога надійно стоїть на підлозі.

4.10. Доповісти безпосередньому керівнику робіт про виконання наряду та про всі виявлені під час роботи недоліки.

4.11. Залишити територію підприємства, рухаючись затвердженими маршрутами.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Ознаки можливих аварійних ситуацій:

- поява незвичних сторонніх звуків (стукотів, ударів, скреготу, свисту) під час роботи пневмоінструмента;
- заклинювання рухомих частин пневмоінструмента;
- підвищений рівень вібрації під час роботи пневмоінструмента.

5.2. У разі аварії та ситуації, що може до неї призвести, працівник повинен негайно припинити роботу, повідомити безпосередньому керівнику робіт та виконувати його вказівки з усунення аварійної ситуації.

5.3. Якщо склалася ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, необхідно повідомити безпосередньому керівнику робіт та вжити заходів, щоб не допустити працівників до небезпечної зони.

5.4. У разі пожежі (ознак горіння) на робочому місці працівник зобов'язаний негайно сповістити безпосереднього керівника та вжити заходів для гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння — вогнегасником, кошмою, водою, піском тощо.

5.5. Необхідно знати:

- паливно-мастильні матеріали можна гасити всіма перерахованими засобами, за винятком води;
- у разі пожежі в електроустановках роботами з локалізації вогнища загоряння можна займатися тільки після відключення електроустановки від джерела живлення.

Якщо у вогнищі розміщені балони зі стисненими, зрідженими й розчиненими газами (кисень, пропан, ацетилен тощо), працівник зобов'язаний залишити небезпечну зону та вжити заходів, щоб вивести людей за її межі.

5.6. У разі аварійної ситуації необхідно припинити роботу; подати необхідні сигнали; вжити заходів, щоб евакуювати людей із небезпечної зони та врятувати матеріальні цінності. За потреби відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.7. Викликаючи аварійно-рятувальні служби, вказати назву підприємства; місце події; обстановку на місці події; наявність людей, потерпілих та своє прізвище. Виставити пости для огороження небезпечної зони. Якщо є змога, направити на зустріч аварійно-рятувальним службам автотранспорт.

Виконувати вказівки представників аварійно-рятувальних служб, пов'язані з усуненням небезпечних наслідків аварії, пожежі, стихійного лиха тощо.

Якщо є потерпілі, надати їм домедичну допомогу.

5.8. Загальна послідовність дій під час домедичної допомоги потерпілому:

- усунути вплив на організм чинників, які загрожують життю або здоров'ю потерпілого, — вивільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо;

- оцінити стан потерпілого, визначити характер і тяжкість травми;

- виконати необхідні дії, щоб врятувати потерпілого;

- підтримувати основні життєві функції потерпілого, доки не прибуде медичний працівник;

- викликати швидку медичну допомогу або вжити заходів, щоб транспортувати потерпілого до найближчого медичного закладу.

5.9. Домедичну допомогу потерпілим надавати згідно з Інструкцією про порядок надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах.

РОЗРОБЛЕНО:

Заступник директора з АГР

І.ОСТАПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Інженер з охорони праці

І.ГАБУРА